



KONKURENTSIAMET

Lauri Läänemets
Siseministeerium
Pikk 61
Tallinn

Meie: 19.11.2024 nr 7-19/2024-472-1

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: info@siseministeerium.ee, linn@loksa.ee, info@laaneharju.ee, vallavalitsus@tapa.ee, info@sauevald.ee, info@kiilivald.ee, marjamaa@marjamaa.ee, kehtna@kehtna.ee, viljandivald@viljandivald.ee, elva@elva.ee, paide@paide.ee, lv@tartu.ee, rapla@rapla.ee, info@jarva.ee .

N.R. Energy OÜ poolse elutähtsa teenuse osutamisest

Konkurentsiameti (amet) juures on kooskõlastamisel N.R. Energy Osatühing¹ (NRE) poolt opereeritavate kaugküttepiirkondade piirhinnad. NRE toodab hakkpuidust soojust alljärgnevates võrgupiirkondades (15 tk): Loksa linn, Rummu alevik (Lääne-Harju vald), Tapa linn (Tapa vald), Turba alevik (Saue vald), Kiili alev (Kiili vald), Märjamaa alev (Märjamaa vald), Kaarepere alevik (Kehtna vald), Vana-Võidu küla (Viljandi vald), Rõngu alevik (Elva vald), Tarbja küla (Paide linn), Märja alevik (Tartu linn), Klooga alevik (Lääne-Harju vald), Järlepa (Rapla vald) Orgita (Märjamaa vald), ja Koigi küla (Järva vald).

Piirhinna kooskõlastamise menetluses tuleb ikka ette seda, et ameti seisukohad hinda kujundavatest põhjendatud kuludest erinevad ettevõtja omast. Ülal viidatud menetlustes NRE taotleb soojuse piirhinda kulusid, mille suurus ei ole ameti hinnangul seadusega kooskõlas ning tooksid tarbijatele kaasa põhjendamatu kõrge soojuse hinna tõusu.

Alanud on kütteperiood ja et vastavad piirkonnad ei jääks kütteta, peame vajalikuks teada anda, et NRE on teavitanud ametit alates 4. novembrist 2024 eri võrgupiirkondade puhul võimalusest², et kui amet ei kinnita kõiki NRE hangitud uute seadmetega kaasnevaid kulusi (sh tööjõukulud ja amortisatsioon), siis puudub garantii, et NRE suudab hakkepuidul töötavaid katlamaju hakkepuiduga varustada.

Leiame, et tekkida võib olukord, kus tarbijatele ei ole tagatud kaugkütteenuse kui elutähtsa teenuse osutamine hädaolukorra seaduse (HOS) mõttes. Ameti hinnangul on tegemist ohuga, mis võib vajada HOS-s sätestatud institutsioonide kiiret sekkumist.

¹ Registrikood 12364776.

² Viimati 18.11.2024 numbriga 7-2/24-0191-440-2 registreeritud kiri Kiili võrgu piirkonna kohta

Amet loodab, et viidatud menetlustes jõutakse mõistliku lahenduseni, aga kuna riskitase on tõusnud ja arvestades üldist geopoliitilist olukorda, siis soovime teie tähelepanu juhtida sellele, missugune on kohaliku omavalitsuse (KOV) roll olukorras, kus elutähtsa teenuse osutamine on häiritud või katkeb.

Kaugkütteseaduse (KKütS) § 7 lõike 3 kohaselt on võrgupiirkonnas tegutsev soojuse tootja ja võrguettevõtjast soojusettevõtja on hädaolukorra seaduse § 36 lõike 4 punktis 1 nimetatud elutähtsa teenuse osutaja.

HOS § 36 lg 4 punkti 1 kohaselt korraldab KOV oma haldusterritooriumil elutähtsate teenusena kaugküttega varustamist. HOS §-i 37 kohaselt elutähtsat teenust korraldab asutus mh:

1) koordineerib elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamist, arvestades elutähtsate teenuste ristsõltuvust;

2) nõustab elutähtsate teenuste osutajaid;

3) teeb järelevalvet elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamise, sealhulgas elutähtsa teenuse katkestusi ennetavate meetmete rakendamise üle.

5) juhhib hädaolukorra lahendamist, koostab hädaolukorra lahendamise plaani ning korraldab riskikommunikatsiooni ja kriisireguleerimisõppusi HOS 3. peatükis sätestatu kohaselt.

Tulenevalt eeltoodust on üheselt selge, et KOV on kohustatud korraldama oma haldusterritooriumil kaugküttesüsteemi- ja võrgu toimimise (kaugkütte teenuse osutamine peab olema tagatud). Selleks on KOV-le õigusaktiga (HOS) pandud kohustused ning sätestatud pädevused, õigused. Samasuguseid KOV-i kohustusi kinnitab ka kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõige 1, mis sätestab, et omavalitsusüksuse ülesandeks on muuhulgas korraldada antud vallas või linnas elamu- ja kommunaalmajandust. On oluline, et nimetatud säte ei piirdu vaid kaugkütte korraldusega, vaid KOV võib otsustada, et parim viis elamute soojusvarustuseks on hoopis lokaalne küte (st mitte kaugküte). Samas on tähtis, et kui KOV on siiski määranud KKütS § 5 alusel kaugküttepiirkonna, siis peab KOV määrama ka kaugküttepiirkonna piirid, võrguga liitumise ning võrgust eraldumise tingimused ja korra, kaugkütte üldised kvaliteedinõuded ning soojusettevõtja arenduskohustuse.

HOS § 37 lõige 1 sätestab, et elutähtsa teenuse osutaja on riigi- või kohaliku omavalitsuse asutus või juriidiline isik, kelle pädevusse kuulub HOS §-s 34 elutähtsa teenusena määratletud avaliku halduse ülesande täitmine või HOS § 37 lõikes 2 nimetatud juhul elutähtsat teenust osutav ettevõtjana tegutsev isik. HOS § 37 lõige 2 sätestab, et seadusega määratakse kindlaks tingimused, mille täitmise korral loetakse ettevõtjana tegutsev isik elutähtsa teenuse osutajaks ning sätestatakse ettevõtja kohustused elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamisel. Lähtudes eeltoodust on ka elutähtsa teenuse osutajale (sh kaugkütteenuse osutajale) sätestatud HOS-is konkreetsed kohustused.

HOS § 38 lõige 3 sätestab, et elutähtsa teenuse osutaja on mh kohustatud:

1) koostama enda osutatava elutähtsa teenuse toimepidevuse riskianalüüsi ja plaani käesoleva seaduse §-des 39 ja 40 sätestatu kohaselt;

2) rakendama elutähtsa teenuse katkestusi ennetavaid meetmeid, sealhulgas vähendama sõltuvust teistest elutähtsatest teenustest, olulisematest lepingupartneritest, tarnijatest ning infosüsteemidest tehniliste süsteemide, lepingute, personali ja muude teenuse osutamiseks oluliste vahendite dubleerimise, alternatiivsete lahenduste kasutamise, vajalike vahendite omamise ja nende varumise ning muu sellise kaudu;

3) tagama hädaolukorra või muu sarnase olukorra ajal, sealhulgas tehnilise rikke ning tarne ja teise elutähtsa teenuse katkestuse korral, enda osutatava teenuse järjepideva toimimise ja kiire taastamise võime;

4) teavitama viivitamata, kuid mitte hiljem kui 24 tundi pärast sündmusest teada saamist, elutähtsa teenuse toimepidevust korraldavat asutust või tema HOS § 37 lõike 5 alusel määratud asutust § 37 lõike 3 punktis 7 nimetatud sündmusest ning esitama üksikasjaliku aruande ühe kuu jooksul sündmuse lõpust arvates;

Ametil puudub teave, kas NRE, kui elutähtsa kaugkütteteenuse osutaja, on teavitanud ka asjasse puutuvaid omavalitsusi (HOS-i mõistes elutähtsat teenust korraldavat asutust) elutähtsa teenuse toimepidevust oluliselt häirivast sündmusest või sellise sündmuse toimumise vahetust ohust.

Asjaolusid arvestades käsitleb amet NRE poolt ametile ultimatiivses vormis esitatud teavitust ohuna elutähtsa teenuse toimepidevusele, mistõttu teavitame HOS-i mõistes pädevaid asutusi (KOV-e) NRE-ga seotud võimalikust ohust.

Situatsioonis, kus NRE elutähtsa teenuse osutajana on teatanud võimalikust tekkivast ohust, tuleb KOV-del asuda täitma HOS-st tulenevaid ülesandeid. Muuhulgas näeb seadus ette soojuse tootmiseseadmete (katlamajade) ning kaugküttevõrkude sundkasutusse võtmise, et tagada tarbijate soojusvarustus. Amet ei saa KOV-ide eest konkreetseid probleeme ära lahendada, kuid oleme igakülgselt valmis vastavat abi osutama, et anda objektiivne ülevaade NRE võrgupiirkondade kaugküttesüsteemide olukorrast ning probleemidest vajadusel selgitama olukorda kohapeal.

Eeltoodud asjaoludest tulenevalt ootame kõigilt eelnimetatud NRE võrgupiirkondade kohalike omavalitsustelt tagasisidet ning tegutsemist, et vältida kriitilise olukorra teket nii käimasoleval kui ka tulevasel kütteperioodil.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor

Kiur Põld
667 2590
Kiur.Pold@konkurentsiamet.ee